

The practical aspect of the formation of professional mobility readiness in the context of design technology, involves identifying personal prospects for professional development, self-improvement of the ideal model of professionally mobile personality. It promotes the ability formation of individual professional style of activity, creativity, self-development, and self-organization. At the same time, project technology provides readiness formation to create innovations and implement them, take into account all possible scenarios, be able to take risks, work in a team and interact in a highly competitive environment. That is, it creates all the conditions for the formation of professional mobility readiness of future engineers-teachers in the area of computer technology.

Key words: *practical training, engineer-teacher in the area of computer technology, readiness for professional mobility, professional mobility, industrial practice, pedagogical practice, project, project learning technology.*

УДК 378.016:8

Леся Матвієнко

Полтавська державна аграрна академія

ORCID ID 0000-0003-1211-3056

Любов Хоменко

Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка

ORCID ID 0000-0001-6806-2783

DOI 10.24139/2312-5993/2020.05-06/117-126

ЗАСТОСУВАННЯ КРАУДСОРСИНГУ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасна вища освіта потребує застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для ґрунтовної організації навчально-виховного процесу та всебічного висвітлення найефективніших методів і засобів навчання у вишах. Одним із найменш поширених та малодосліджених методів навчання з залучення ІКТ у сучасному освітньому просторі є краудсорсинг. У статті схарактеризовано основні визначення поняття «краудсорсинг», висвітлено методи та засоби його застосування в системі сучасної вищої освіти, проаналізовані позитивні та негативні аспекти застосування краудсорсингу в освітньому просторі вишів, запропоновано способи асиміляції крауд-технологій із викладанням дисциплін філологічного спрямування.

Ключові слова: *краудсорсинг, крауд-технології, інформаційно-комунікаційні технології, філологічні дисципліни, вища освіта.*

Постановка проблеми. З розвитком сучасного суспільства, посиленням конкуренції майже в усіх сферах діяльності, для підвищення якості освітнього процесу заклади вищої освіти все частіше починають вдаватися до нестандартних, незвичних методів організації навчання, використовуючи новітні технології.

Потреби сучасної освіти відкривають для викладача розуміння того, що студент може отримати знання та вміння, працюючи в групі однодумців, об'єднаних прагненням вирішити конкретну проблему. Сучасні викладачі ЗВО стикаються з такими суперечностями в організації навчання, як відсутність можливостей для обміну навчальними та методичними матеріалами; витрата значної кількості часу на розробку та планування занять; відсутність якісних матеріалів для підготовки та проведення занять. Викладачі шукають перевірені матеріали та такі, що відповідають освітнім стандартам. Оскільки важко оцінити якість освітньої інформації, викладачі звертаються до поширених джерел, яким можна довіряти. Тому почали з'являтися системи управління змістом навчальної та методичної інформації електронних освітніх ресурсів, що забезпечують прозорість і доцільність матеріалів, призначених для викладання дисциплін у закладах вищої освіти.

Одним із ефективних методів організації навчання використанню інформаційно-комунікаційних технологій, який набуває популярності в педагогічних університетах, є краудсорсинг.

Аналіз актуальних досліджень. Краудсорсинг – це слово, що походить з англійської мови. У перекладі він означає «crowd» – натовп і «resource» – «пошук ресурсів». Цей термін характеризує процес збирання будь-яких ресурсів зусиллями великої кількості людей.

Термін «краудсорсинг» уперше був уведений письменником Джеффом Хау та редактором журналу Wired Марком Робінсоном у червні 2006 р.

Проаналізувавши науково-методичну літературу, можна виокремити такі визначення поняття краудсорсингу:

1. Передача певних аналітичних та дослідницьких функцій широкому колу осіб для ґрунтовного та всебічного розгляду проблеми (Жидкова, 2013).

2. Вирішення соціально значущих завдань великою кількістю користувачів, які координують свою діяльність за допомогою інформаційних технологій (Панкрухін, 2011).

3. Модель управління, заснована на залученні значної кількості професіоналів для вирішення певних проблем (Костенко, 2013).

4. Унікальний спосіб передачі вирішення певної проблеми віддаленій спільноті людей (Шипізов, 2012).

Модель використання краудсорсингу в навчально-виховному процесі закладів вищої освіти включає систематизацію способів організації навчання, методологічних прийомів та наукових підходів, які спрямовані на вирішення певних освітніх завдань на основі заданих умов з використанням новітніх інформаційних технологій.

У сучасній науковій літературі виокремлено такі види краудсорсингу в освіті (Изметьева, 2011):

- пасивний (лише прийом) та активний (конструктивний діалог);
- внутрішній (всередині організації або спільноти експертів) та зовнішні (без обмежень);
- традиційний (пошук найкращої ідеї серед багатьох ідей) та інтелектуальний (пошук багатьох кращих ідей на основі їх колективного відбору).

Краудсорсинг у навчально-виховному процесі закладів вищої освіти спрямований на вирішення таких взаємопов'язаних завдань (Беляева, 2014):

- збір та обробка інформації;
- аналіз конструктивних ідей;
- виокремлення пропозицій до створення проектів досліджуваної проблеми;
- формування кола незалежних експертів.

Застосування крауд-технологій у викладанні філологічних дисциплін у закладах вищої освіти недостатньо висвітлено у працях науковців та потребує ґрунтовного дослідження.

Метою статті є обґрунтування об'єктивної необхідності використання краудсорсингових технологій у процесі вивчення філологічних дисциплін у закладах вищої освіти.

Методи дослідження. Для досягнення мети використано комплекс методів: теоретичні: порівняння та узагальнення (вивчення ступеня наукової розробленості терміну «краудсорсинг» в освіті), аналіз, синтез та узагальнення даних психологічної, педагогічної і методичної літератури, теоретичне прогнозування й моделювання застосування крауд-технологій в освіті для визначення наукових засад досліджуваної проблеми; емпіричні: діагностичні методи (бесіди, інтерв'ю з викладачами, анкетування, аналіз продуктів професійної діяльності викладачів, які забезпечують дисципліни філологічного спрямування в навчально-виховному процесі).

Виклад основного матеріалу. Основний принцип краудсорсингу можна сформулювати так: групи людей можуть сформувати більш ґрунтовні знання, ніж окремі науковці, але специфіка методу полягає саме у створенні належних умов для реалізації цих знань. Таким чином, краудсорсинг – це не просто організація форуму, де учасники формулюють свої запитання, коментарі, пропозиції, а організаційно та методологічно

організована модель взаємодії викладача закладу вищої освіти чи студентів зі спеціалістами з проблематики в мережі Інтернет.

Для визначення специфіки використання краудсорсингу в освіті необхідно схарактеризувати його основні класифікації та методи впровадження в освітній процес закладів вищої освіти.

У результаті аналізу наукових та методологічних досліджень у галузі впровадження краудсорсингу у вищій школі визначена така класифікація:

а) краудсорсинг дизайну: дозволяє відібрати логотипи і дизайн для продукції. Може бути використаний і в сфері управління ЗВО;

б) краудфандінг: спосіб інвестування в цікаві, але маловідомі проекти. Наприклад, за допомогою краудфандінга в Німеччині не так давно була побудована неординарна бібліотека під відкритим небом, яка поєднує в собі мінімалістичний дизайн і затишок креативного простору;

в) мікротаскінг – інструмент краудсорсингу, що дозволяє доручити необмеженій кількості осіб допомогу в тій чи іншій справі безкоштовно або за винагороду. Дуже часто цю технологію називають фрілансом, але не варто плутати ці два поняття, оскільки у фрілансі найчастіше один виконавець, а в мікротаскінгу їх може бути понад тисячу.

Краудсорсинг у викладанні філологічних дисциплін у вишах застосовується як в освітньому процесі, так і для самоосвіти студентів. Такі освітні платформи, як Coursera чи Universarium дозволяють вивчати цікаві програми філологічного напрямку в закладі освіти та вдома. Виші, освітні компанії та приватні особи розміщують відео та навчальний контент на цих інтернет-платформах, що сприяє підвищенню доступу освітян до електронних ресурсів з відповідної проблематики.

Фундатором соціального краудсорсингу, що широко застосовується в освіті, є Григорій Асмолов, автор таких наукових електронних проектів, як: «Help Card», «Virtual Market». Він зосереджує увагу на створенні та розвиткові суспільно значущих проектів та соціальних платформ, які доцільно адаптувати до вивчення філологічних дисциплін.

Упровадження елементів крауд-технологій під час викладання філологічних дисциплін відбувається у двох напрямках: для підвищення якості навчально-виховного процесу, а також для адаптації методологічного супроводу дисциплін до сучасних інформаційних засобів навчання.

Основні способи застосування краудсорсингу в освітньому середовищі включають:

- проведення маркетингових досліджень для вирішення різних освітніх проблем;

- створення студентами інформаційних баз даних, як-от: електронна бібліотека, електронні словники, бази пошуку даних;
- формування нових навчальних програм, програмних продуктів навчального призначення на основі думки експертного співтовариства, зацікавленого в їх створенні;
- можливість участі студентів у існуючих краудсорсингових проектах під керівництвом викладачів, коли оцінювати якість завдань буде не лише викладач, а й Інтернет-спільнота.

Основні принципи здійснення краудсорсингу системою філологічних дисциплін у закладах вищої освіти передбачають:

- успіх краудсорсингу в різних наукових областях. Краудсорсинг розвинений у багатьох сферах, але в освіті він ще не зайняв важливу нішу;
- динаміка курсів. Викладачі відбирають якісний, перевірений матеріал та адаптують його до сучасних вимог і специфіки викладання дисципліни;
- прозорість та відповідальність. Краудсорсинг забезпечує прозорість та відповідальність у створенні навчальних матеріалів та програмних засобів;
- співпраця. Створення навчальних матеріалів та методичного супроводу дисциплін – це спільна робота групи фахівців з відповідної проблематики;
- відкритий потенціал для інновацій. Студенти можуть отримати різномірну інформацію, проаналізувати та порівняти якість електронних ресурсів, систематизувати та поглибити знання, здобуті в межах навчальних програм;
- постійне вдосконалення навчальних програм, методологічного супроводу та програмного забезпечення філологічних дисциплін. Якщо після застосування крауд-технологій результати студентів вищі, викладачі можуть визначити більш успішні методи та технології навчання, адаптувати їх до навчально-виховного процесу вишу.

Упровадження в освітній процес пропонованих принципів передбачає формування та реалізацію таких складових, як формулювання тем дискусії (проблематизація), визначення умов дискусії, підбір методів та засобів реалізації дискусії, залучення та мотивація експертів, відбір та фільтрація ідей, документування результатів.

Краудсорсинг як форма навчання у вищій школі має як переваги, так і недоліки.

Основні переваги краудсорсингу під час викладання філологічних дисциплін у вищій школі включають:

- зменшує витрати на організацію навчання, витісняючи дорогі послуги аутсорсингу;
- дає можливість залучити велику кількість зацікавлених людей до вирішення проблеми;
- дозволяє використовувати в роботі знання та вміння професіоналів незалежно від їх географічного розташування;
- забезпечує використання дистанційної роботи.

До основних недоліків краудсорсингу належать:

- дуже важко передбачити час, необхідний для вирішення завдання;
- використання цієї технології передбачає залучення значних зусиль, щоб привернути увагу груп людей, готових витратити свої ресурси на це завдання;
- модель краудсорсингу застосовується для вирішення певного, відносно вузького кола проблем.

Однією з характерних особливостей краудсорсингу є мікротаскінг (Microtasking) – розподіл роботи на дрібні частини (модулі). Після появи мікротаскінгу було створено численні онлайн-сервіси філологічного спрямування, необхідні для його розповсюдження та масового використання. Специфіка їх роботи полягає у використанні знань вузькоспеціалізованих філологів та залученні спеціалістів з усього світу до вирішення проблем.

У системі викладання філологічних дисциплін краудсорсинг також використовується як метод реалізації проектів, що здійснюються із залученням різних зацікавлених сторін, не обов'язково спеціалістів з лексикографії, термінології чи перекладу. Найпоширенішим способом використання крауд-технологій у філології є створення електронних словників. Одним із найбільш ранніх прикладів активної участі багаторівневих користувачів Інтернету у створенні словника був Оксфордський словник англійської мови (OED), під час створення якого редакцією OED було залучено широке коло користувачів для створення еквівалентів перекладу.

Навчальний потенціал краудсорсингу для викладання філологічних дисциплін у закладах вищої освіти реалізований у Вікіпедії та лежить в основі освітнього проекту Duolingo (Duolingo.com), який органічно поєднує

вивчення іноземних мов із перекладом реальних текстів, якими зацікавлена мережева спільнота.

Новим «хмарним» ресурсом, призначеним для вдосконалення викладання дисциплін філологічного циклу у вищій школі, є розробка сервісної моделі TaaS (Термінологія як послуга), завданням якої є автоматизація основних етапів термінологічної роботи, пришвидшення створення та ведення термінологічних баз даних. Модель TaaS базується на принципі взаємності: кожен із тих, хто користується цією послугою, сприяє формуванню словникових систем. Користувачі обробляють документи, використовуючи цю послугу, удосконалюють та збагачують отримані термінологічні дані, якими можна потім ділитися.

TaaS пропонує набір функціонально сумісних Інтернет-послуг для використання в системі філологічних дисциплін:

- автоматична ідентифікація термінів в одномовних документах, наданих користувачем;
- пошук перекладацьких еквівалентів;
- порівнянні дані в Інтернеті для термінів із використанням методу вирівнювання пар подібних слів. У цьому випадку еквіваленти для перекладу беруться з термінологічних баз даних в Інтернеті або з системи термінів, створених користувачами платформи.

Термінологічні ресурси застосовуються як фахівцями в галузі іноземної мови та перекладу, так і різними програмами автоматичної обробки текстів, тому платформа TaaS включає інструмент для пошуку термінів API для доступу подібних систем до термінологічних служб та даних. Цей проект розвивається дуже активно і являє собою перспективний лексикографічний ресурс, створення якого є колективною термінологічною роботою всіх вільно зареєстрованих учасників.

У той самий час існують лінгвістичні ресурси, у створенні яких беруть участь фахівці найвищого рівня. Формування і впорядкування таких електронних засобів відбувається протягом багатьох років і накопичена в них інформація є актуальною для філолога. У 1984 році Принстонським університетом було розпочато роботу над створенням глобального електронного ресурсу WordNet. Це мережева база даних, яка є дуже важливим лінгвістичним ресурсом для філологів. WordNet – електронний тезаурус, розміщений у мережі Інтернет. У цій базі даних англійські слова (іменники, дієслова, прикметники та прислівники) згруповані в набори когнітивних синонімів (синсетів).

Створення електронних баз TaaS та WordNet підтверджує, що краудсорсинг може бути успішно використаний у лексикографії – не як кінцевий чи основний етап створення словника, а як метод фільтрації та обробки даних, перш ніж лексикографи та термінологи приймуть рішення про їх внесення до реального словника.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Сучасна система освіти все частіше використовує інформаційні технології та комп'ютерні телекомунікації. Навчальний краудсорсинг, який реалізується на основі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, передбачає завершення навчального процесу з одержання цілісного соціально адаптованого продукту. Він забезпечує нову систему оцінки навчальних досягнень, засновану на зовнішньому прозорому освітньому контролі, що, у свою чергу, сприяє підтвердженню навчальних результатів, ґрунтовному засвоєнню знань з дисциплін філологічного циклу, підвищенню самосвідомості студента та викладача. Краудсорсинг в освіті відкриває шлях для майбутніх фахівців до спілкування у високотехнологічних мережах багатомовних спільнот, що є неодмінною складовою сучасної освіти. В Інтернет-спільнотах краудсорсинг покликаний стати вирішальним фактором у їх «соціальній інтеграції».

Таким чином, процес використання краудсорсингу для викладання філологічних дисциплін включає:

- 1) визначення комплексу мовних ресурсів, використання яких необхідне конкретному спеціалісту-досліднику, викладачеві, студенту;
- 2) установа методів і прийомів дослідження та навчання на основі аналізу всього арсеналу інформаційних технологій та лінгвістичних ресурсів;
- 3) вирішення різноманітних дослідницьких та освітніх завдань у межах єдиного високотехнологічного освітнього середовища закладу вищої освіти.

Уміння студента працювати в краудсорсинговому середовищі дозволяє виробити принципи взаємодії, підвищує моральний рівень, може впливати на формування загальнокультурних та професійних компетентностей. Поняття «краудсорсинг» стає все більш поширеним в освітньому середовищі, що вимагає аналізу й дослідження його як одного з можливих ефективних та сучасних інструментів розвитку вищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА

- Беляева, Л. Н. (2014). Лингвистические ресурсы информационной образовательной среды: состав, структура, функции. *Известия РГПУ им. А.И. Герцена*, 171, 47-52 (Beliaieva, L. N. (2014). Linguistic resources of the educational information

environment: composition, structure, functions. *News of RSPU named after A. I. Herzen*, 171, 47-52).

Краудсорсинг (Crowdsourcing). Retrieved from: http://crowdsourcing.ru/article/what_is_the_crowdsourcing).

Жидкова, О. Н. (2013). Краудсорсинг как один из инструментов социализации формального и неформального образования. *Международный журнал экспериментального образования*, 10, ч. 1, 137-140 (Zhidkova, O. N. (2013). Crowdsourcing as one of the tools for the socialization of formal and non-formal education. *International Journal of Experimental Education*, 10, p. 1, 137-140).

Изметьева, Е. 11 принципов успешного краудсорсинга в образовании. *Теплица социальных технологий*. Режим доступа: <https://te-st.ru/2014/02/10> (Izmetieva, E. 11 principles of successful crowdsourcing in education. *Greenhouse of social technologies*. Retrieved from: <https://te-st.ru/2014/02/10>).

Костенко, А. Ф. Краудсорсинг в образовании и его применение в образовательном учреждении. *Инновационное образовательное учреждение, ссуз, вуз*. Режим доступа: <http://econf.rae.ru/article/9884> (Kostenko, A. F. Crowdsourcing in education and its application in an education institution. *Innovative educational institution, college, university*. Retrieved from: <http://econf.rae.ru/article/9884>).

Панкрухин, А. П. (2011). Краудсорсинг – соблазнительный маркетинговый агрессор: принципы, содержание, технологии. *Практический маркетинг*, 1 (Pankrukhin, A. P. (2011). Crowdsourcing – a seductive marketing aggressor: principles, content, technology. *Practical marketing*, 1).

Шапигузов, С. М., Синятин, А. К. (2012). Краудсорсинг в госсекторе: инновации в интересах гражданского общества. *Инновации*, 7 (Shapiguzov, S. M., Siniatin, A. K. (2012). Public Sector Crowdsourcing: Innovation for Civil Society. *Innovation*, 7).

РЕЗЮМЕ

Матвиенко Леся, Хоменко Любовь. Специфика применения краудсорсинга в процессе преподавания филологических дисциплин в системе высшего образования.

Современная система высшего образования требует применения новейших информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) для основательной организации учебно-воспитательного процесса и всестороннего освещения эффективных методов и средств обучения в вузах. Одним из наименее распространенных и малоисследованных методов обучения по привлечению ИКТ в современном образовательном пространстве является краудсорсинг. В статье охарактеризованы основные определения понятия «краудсорсинг», освещены методы и средства его применения в системе современного высшего образования, проанализированы положительные и отрицательные аспекты применения краудсорсинга в образовательном пространстве вузов, предложены способы ассимиляции крауд-технологий с преподаванием дисциплин филологического направления.

Ключевые слова: краудсорсинг, крауд-технологии, информационно-коммуникационные технологии, филологические дисциплины, высшее образование

SUMMARY

Matviienko Lesia, Khomenko Liubov. Specifics of crowdsourcing for teaching philological disciplines in the system of higher education.

The modern system of higher education requires the use of the latest information and communication technologies (ICT) for the thorough organization of the educational process and comprehensive coverage of effective methods and means of teaching in universities. By virtue of its specificity, the crowdsourcing model of searching, analyzing, collecting and interpreting information has always been more complementary to the business sphere, where it is required to reduce the cost of processing a large amount of data by many participants in the process. But in recent years, this methodology has begun to spread to the education sector, which has its positive and negative sides. Crowdsourcing is one of the least common and little-researched teaching methods for attracting ICT in the modern educational space. The article describes the main definitions of the concept of “crowdsourcing”, highlights the methods and means of its application in the system of modern higher education, analyzes the positive and negative aspects of the use of crowdsourcing in the educational space of universities, suggests ways of assimilation of crowd technologies with teaching philological disciplines.

Selected areas of application of crowdsourcing have advantages over traditional models of research procedures in the teaching of philological disciplines in higher education institutions (lower cost, higher speed or productivity, etc.). Crowdsourcing opportunities for the organization of auxiliary research procedures during teaching philological disciplines should attract the attention of applied and academic researchers. This type of crowdsourcing application meets the need to work with a growing amount of data and can be effectively implemented using existing ICT.

Key words: crowdsourcing, crowd technologies, information and communication technologies, philological disciplines, higher education.

УДК 378.2:373.2:37.091.12-043.5+314.151.3-054.73

Мар’яна Незамай

ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

ORCID ID 0000-0003-3358-3372

DOI 10.24139/2312-5993/2020.05-06/126-136

ЗМІСТ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ДІТЬМИ ТА ЇХНІМИ БАТЬКАМИ

У статті проаналізовано зміст формування готовності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до педагогічної взаємодії з внутрішньо переміщеними дітьми та їхніми батьками; окрім цього висвітлено основні форми та методи формування означеної готовності; визначено ключові принципи партнерської взаємодії вихователь – дитина – батьки (опікуни); розкрито процес